

KÖZÖSSÉG TAGJA ELLENI ERŐSZAK

A cselekmény büntetőjogi
megítélése, a tényállás
jogtechnikai felosztása és a
bizonyítandó tények köre
(Előadásvázlat)

A CSELEKMÉNY BÜNTETŐJOGI MEGÍTÉLÉSE

Btk. Különös Rész XII. fejezet (A személy elleni
bűncselekmények)

Btk. XII. fejezet III. cím (A szabadság és az emberi méltóság
elleni bűncselekmények)

Btk. 174/B. § (Közösség tagja elleni erőszak)

A tényállás 2009. március 31-ig a Nemzeti, etnikai, faji vagy
vallási csoport tagja elleni erőszak alcímet viselte

A Btk. 174/B. §-t az 1996. évi XVII. törvény 3. § iktatta a
Különös Rész rendszerébe. Hatályos: 1996. június 15-től

A közösség tagja elleni erőszak a 2013. július 1-től hatályos új Btk. (2012. évi C. törvény) 216. §-ában szerepel [XXI. fejezet (Az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények)]

A HATÁLYOS TÉNYÁLLÁS JOGTECHNIKAI FELOSZTÁSA

A tényállás egy szakaszból áll (Btk. 174/B. §).

A szakasz három (ténylegesen négy) bekezdésre tagozódik:

- ▶ alapeset I. [174/B. § (1) bekezdése],
- ▶ alapeset II. [174/B. § (1a) bekezdése],
- ▶ minősített eset [174/B. § (2) bekezdése],
- ▶ az előkészületi magatartás büntetendősége [174/B. § (3) bekezdése].

A BIZONYÍTANDÓ TÉNYEK KÖRE

ALAPESET I. [Btk. 174/B. § (1) bekezdése]

Objektív elemek – Tárgy

- ▶ Passzív alany (elkövetési tárgy): bárki, természetes személy lehet. *(Kinek a sérelmére követte vagy követték el?)*

Objektív elemek – Tárgyi oldal

- ▶ Elkövetési magatartás (kizárólag tevéssel valósítható meg): a bántalmazás és a kényszerítés. *(Mi történt? Mit tett?)*

- ▶ Eredményt a törvényi tényállás nem tartalmaz. Azonban kriminalisztikai szempontokat figyelembe véve vizsgálni kell, hogy a sértett (passzív alany) a kényszerítés hatására *mit tett, mit nem tett* (mulasztott) vagy *mit tűrt el*?

Ugyancsak a bizonyítás tárgyát képezi a bántalmazás következményeképpen (esetlegesen) keletkezett sérülés. [A bűncselekménnyel halmazatban testi sértés (Btk. 170. §) is megvalósulhat. Amennyiben igen, úgy szintén a bizonyítás tárgyát képezik e deliktum tényállási elemei.]

- ▶ Szituációs ismérvek (az elkövetés módja): erőszakkal vagy fenyegetéssel. (*Hogyan, mi módon követte el?*)

Nota bene! Szintén a bizonyítás tárgyát képezi az elkövetés helye (*Hol követte el?*), ideje (*Mikor követte el?*) és eszköze (*Mivel követte el?*), holott ezeket a (nem szükségképpeni) szituációs ismérveket a törvényi tényállás ugyancsak nem tartalmazza.

Szubjektív elemek - Alany

- ▶ Általános alany: a bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az (általános) alannyá válás feltételeinek megfelel. [*Ki követte el? Kik (és milyen elkövetői minőségben) követték el?*]

Szubjektív elemek – Alanyi oldal

- ▶ Bűnösség: a bűncselekmény csak szándékosan (tipikusan egyenes szándékkal) valósítható meg. (*Kívánta-e az elkövető a magatartásának következményeit?*)

- ▶ Célzat: az erőszakkal és a fenyegetéssel történő kényszerítést azért tanúsítja az elkövető, hogy a sértett (passzív alany) valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön. *(Miért, mi célból követte el?)*

Nota bene! Kriminálisztikai szempontból a nem tényállásszerű (kvázi) eredményt itt is vizsgálni kell!

- ▶ Motívum: a tettezt az elkövetési magatartás tanúsításakor a sértett (passzív alany) törvényi tényállásban meghatározott valamely célcsoportához való tartozása vagy vélt tartozása motiválta. *(Miért, mi okból követte el? Mi motiválta?)*

ALAPESET II. [Btk. 174. § (1a) bekezdése]

Objektív elemek – Tárgy

- ▶ Passzív alany (elkövetési tárgy): bárki, természetes személy lehet. *(Kinek a sérelmére követte vagy követték el?)*

Objektív elemek – Tárgyi oldal

- ▶ Elkövetési magatartás (kizárólag tevéssel valósítható meg): a sértettel (passzív alannal) szemben, riadalomkeltésre alkalmas, kihívóan közösségellenes magatartás tanúsítása. *(Mi történt? Mit tett?)*

- ▶ Eredményt a törvényi tényállás nem fogalmaz meg, de a bizonyítás tárgyát képezi, hogy az elkövetési magatartás objektíve alkalmas volt-e arra, hogy riadalmat keltsen.
- ▶ Szituációs ismérveket a törvényi tényállás nem tartalmaz. Ellenben kriminalisztikai szempontokat figyelembe véve az elkövetés helyét (*Hol követte el?*), idejét (*Mikor követte el?*), módját (*Hogyan, mi módon követte el?*), valamint eszközét (*Mivel követte el?*) itt is vizsgálni kell.

Szubjektív elemek – Alany

- ▶ Általános alany: a bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az (általános) alannyá válás feltételeinek megfelel. [*Ki követte el? Kik (és milyen elkövetői minőségben) követték el?*]

Szubjektív elemek – Alanyi oldal

- ▶ Bűnösség: a bűncselekmény csak szándékosan, jellemzően egyenes szándékkal valósítható meg, de fogalmilag az eshetőleges szándék sem kizárt. (*Kívánta-e az elkövető a magatartásának következményeit vagy abba belenyugodott-e?*)

- ▶ Célzatot a törvényi tényállás nem tartalmaz.
- ▶ Motívum: a tettest az elkövetési magatartás tanúsításakor a sértett (passzív alany) törvényi tényállásban meghatározott valamely célcsoporthoz való tartozása vagy vélt tartozása motiválta. (*Miért, mi okból követte el? Mi motiválta?*)

MINŐSÍTETT ESET [Btk. 174/B. § (2) bekezdése]

A közösség tagja elleni erőszak súlyosabban minősült, ha azt a következő módon követik el.

- ▶ Fegyveresen: az elkövetés módja, illetve potenciális eszköze [Btk. 137. § 4. pont *a*) alpontja (*Hogyan, mi módon, esetlegesen milyen eszközzel követte el?*)].
- ▶ Felfegyverkezve: az elkövetés módja, illetve potenciális eszköze [Btk. 137. § 4. pont *b*) alpontja (*Hogyan, mi módon, esetlegesen milyen eszközzel követte el?*)].

- ▶ Jelentős érdeksérelmet okozva: egyfajta társadalmi típusú sértő eredmény. *(Mit, illetve milyen érdeksérelmet okozott az elkövető az elkövetési magatartással összefüggésben?)*
- ▶ A sértett sanyargatásával: a sértett (passzív alany) meggyalázása, testi és/vagy lelki sérelmek okozása. *(Hogyan, mi módon követte el? Mit okozott?)*

Nota bene! Ha a sértett sanyargatása testi sérelmek okozásával történik, vizsgálni kell a keletkezett sérülést. E minősített esettel halmazatban testi sértés (Btk. 170. §) is megvalósulhat.

- ▶ Csoportosan: az elkövetés módja [Btk. 137. § 13. pontja (*Mennyi elkövető valósította meg a bűncselekményt?*)].
- ▶ Bűnszövetségben: az elkövetés módja és az elkövetők egymás közti viszonya [Btk. 137. § 7. pontja és LB IV. számú Elvi Döntése a bűnszövetségről (*Mennyi elkövető, milyen szervezeti keretek között követte el?*)].

Kardinális dogmatikus hiba:

- ▶ a kihívóan közösségellenes magatartást tanúsítva, jelentős érdeksérelmet okozva történő elkövetés [Btk. 174. § (1a) bekezdése és (2) bekezdés c) pontja] nem életszerű;

- ▶ a kihívóan közösségellenes magatartást tanúsítva, a sértett sanyargatásával történő elkövetés [Btk. 174/B. § (1a) bekezdés és (2) bekezdés *d*) pontja] pedig fogalmilag kizárt.

Amennyiben ugyanis a sértett sanyargatása testi gyötrelmek okozásával valósul meg, akkor a bántalmazással elkövetett közösség tagja elleni erőszakot [Btk. 174/B. § (1) bekezdése] kell megállapítani.

STÁDIUMOK [Btk. 174/B. § (3) bekezdése]: aki a közösség tagja elleni erőszakra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt büntetendő.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Dr. Kovács Gyula

kgyula1101@t-online.hu

<http://www.facebook.com/KGyula1101>

<http://kgyula.5mp.eu/>

